

Östbergsskolans

ANDTS-plan

Läsåret 2025/2026

ANDTS = Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel om pengar

Östbergsskolans ANDTS-samordnare:

Åsa Szucs, studie- och yrkesvägledare

Planen är godkänd av:

Morgan Bygdell, rektor

Innehållsförteckning

1. Skolans mål enligt läroplanen
2. Skolans mål med ANDTS-arbetet
3. Policy
4. Skolans främjande och förebyggande arbete
5. Handlingsplan
6. Länktips

1. Skolans uppdrag enligt läroplanen

Alla elever har rätt till en skolmiljö som är fri från alkohol, narkotika, doping och tobak.

Eleverna har även rätt att få undervisning kring ANDTS och att dessa frågor integreras i olika ämnen för att få en större bild kring dessa områden. I läroplanen för grundskolan (Lgr22) finns ett tydligt stöd för förebyggande insatser kopplade till ANDTS inom flertalet ämnen så som SO-ämnen, NO-ämnen, Idrott och hälsa samt Hem- och konsumentkunskap. Kunskaper om och förståelse för sambandet mellan hälsa och livsstil finns med som mål att uppnå.

I läroplanen betonas det en vikt av att elever utvecklar en förmåga att kritiskt granska fakta och inse konsekvenser av olika alternativ.

Rektor har enligt Lgr 22 ett särskilt ansvar att se till att:

- undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Rektor har även ett ansvar att:

- undervisningen i olika ämnen integreras med ämnesövergripande kunskapsområden, det gäller bland annat kunskap om riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått:

- kunskaper om samhällets lagar och normer, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar i skolan och i samhället
- ha fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället

2. Skolans mål med ANDTS-arbetet

Målen med ANDTS arbetet på Östbergsskolan är att:

- skapa kunskap för elever och personal kring ANDTS, för att förebygga risker
- skapa ett kritiskt förhållningssätt kring bruk och reklam kring ANDTS
- förhindra bruk av droger och spel, som kan leda till missbruk
- arbeta för att tidigt upptäcka bruk av alkohol, tobak eller narkotika
- engagera personal, elever och vårdnadshavare i arbetet mot missbruk
- ha ett gott samarbete med polis, socialtjänst, fritidsgård och andra aktörer som är viktiga i det drogförebyggande arbetet

3. Policy

Tobak

Användning, försäljning samt innehav av tobak (t.ex. cigaretter, vape, snus, e-cigarett och vattenpipa) är förbjudet i våra lokaler och på vår skolgård samt i verksamhet som sker i skolans regi.

Alkohol

Det är för elever/ungdomar förbjudet att förvara/förtära/sälja alkoholhaltiga drycker eller vara alkoholpåverkade inom skolans område eller i verksamheter som sker i skolans/fritids regi (t.ex. studieresor).

Sniffning/Boffning

All hantering och bruk av preparat avseende sniffning/boffning är förbjuden och klassas som missbruk. Elev/ungdom får inte vara påverkad inom skolans område eller i verksamheter som sker i skolans regi (t.ex. studieresor).

Narkotika, dopningsmedel och icke ordinerade medicinska preparat

All hantering och bruk av narkotika, dopningsmedel och icke ordinerade medicinska preparat är förbjuden och klassas som missbruk. Elev/ungdom får inte vara påverkad inom skolans område eller i verksamheter som sker i skolans regi (t.ex. studieresor).

Polisanmälan görs av rektor då det finns misstanke om brott t.ex. i samband med försäljning och uppgifter om missbruk av droger och/eller illegal alkohol. Anmälan till socialtjänst görs i första hand av rektor men all personal har anmälningsplikt vid oro och ansvar att uppmärksamma problem.

Spel om pengar

Spel om pengar är förbjudet i vår skola samt i verksamhet som sker i skolans regi.

Spel om pengar är till exempel trisslotter, betting och att spela på nätkasino. I Sverige måste man enligt lagen vara minst 18 år för att spela om pengar. Att vara spelberoende har likheter med beroende av alkohol eller andra droger, eftersom hjärnans

belöningssystem påverkas på ett liknande sätt.

Utvärdering och revidering

Barn- och utbildningsförvaltningen ska regelbundet utvärdera och revidera drogpolicyn/- handlingsplanen. Varje skola utvärderar och följer årligen upp sitt drogförebyggande arbete samt skapar en ny förebyggande plan inför nästa läsår.

4. Skolans främjande och förebyggande arbete

Denna plan innehåller Östbergskolans förhållningssätt kopplade till ANDTS. Då missbruk av olika substanser kan riskera både den fysiska och den psykiska hälsan och utvecklingen negativt, så arbetar vi aktivt mot detta. En årlig plan för förebyggande och främjande arbete mot droger ska finnas på skolan. I planen ska det framgå hur skolan ämnar arbeta förebyggande och främjande under följande läsår. I planen framgår förebyggande aktiviteter och målgrupp för aktiviteter under läsåret. Det förebyggande arbetet ska sträva efter en ökad medverkan av vårdnadshavare och medvetenhet om ungdomars drogvänor.

Förebyggande åtgärder och främjande arbete

Inom ramen för Östbergsskolans förebyggande arbete ingår insatser i form av information och värderingsdiskussioner för skolans elever och personal med fokus på ANDTS.

Ett främjande arbete ska finnas för att bygga starka individer och skapa goda relationer med elever, vårdnadshavare och samarbetspartners. Ett bra bemötande och ett gott klimat bidrar till trygghet och gemenskap samt ger goda förutsättningar för den enskilde att säga nej och avstå från droger. All personal på Östbergsskolan strävar och arbetar för att bygga starka och trygga relationer till eleven/ungdomen. Vuxenstöd och hög vuxennärvaro är exempel på faktorer som ökar förutsättningarna för ett gott resultat i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

En god dialog och samverkan med hemmen är en viktig skyddsfaktor. Andra exempel på skyddsfaktorer är hög närvaro i skolan, goda kamratrelationer och möjlighet till föräldrastöd. Att inkludera dessa aspekter i den förebyggande planen, samt en väl implementerad drogpolicy, ökar förutsättningarna för ett gott utfall av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Planerade aktiviteter för hösten 2025 och våren 2026:

- Årskurs sju och åtta kommer att få lyssna på Non smoking generations föreläsning under den årliga som heter "Tobaksbarn – barnarbete i ny förpackning". Föreläsningen infaller under vecka 47 som även är känt som "tobaksfria veckan". Föreläsningens mål är att öka medvetenheten och kunskapen om tobaksindustrins globala konsekvenser som barnarbete, fattigdom, ojämlikhet samt miljöförstöring.
- Affischer kommer under hösten och våren sättas upp om var elever kan vända sig vid frågor samt var de hittar information om riskerna med alkohol, narkotika, doping och tobak samt spel om pengar. Det kommer bland annat vara material från Non smoking generation, Mini-Maria och Maskrosbarn.

Exempel på hur skolämnena kan kopplas till ANDTS:

I årskurs 4-6:

- **Svenska:** Läs noveller, t.ex. Junis material Klasskompisar (mer information om material finns under Länktips).
- **Historia, samhällskunskap, biologi:** Arbeta med medeltiden och bruket av alkohol samt konsekvenser av detta jämfört med i dag.
- Tips för fler ämnen finns på hemsidan www.andtspaschemat.se

I årskurs 7-9:

- **Svenska:** Läs texter som handlar om alkohol, ämnet diskuteras i smågrupper samt i helklass.
- **Matematik:** Sannolikhetslära kopplat till spel.
- **Historia, samhällskunskap, hemkunskap, biologi:** Arbeta med bruk av alkohol/narkotika i dåtid, nutid och lagar kring ämnet. Hur påverkar det kroppen och hur ser det ut utifrån ett jämställdhetsperspektiv?
- Tips för fler ämnen finns på hemsidan www.andtspaschemat.se

5. Handlingsplan

Tobak

Om personal upptäcker rökande eller snusande elev/ungdom:

Informeras ansvarig handledare som i sin tur tar upp ärendet med rektor och elevhälsopersonal.

- Kontakt tas med vårdnadshavare som informeras om händelsen och rökningens/snusningens skadliga effekter. Eleven/ungdomen ska erbjudas rök/snusavvänjning alternativt hänvisas till var sådan hjälp finns att få.
- Skolans/verksamhetens uppföljning beslutas i samråd mellan rektor, handledare/personal och elevhälsopersonal.

Alkohol

Om personal får signaler om eller misstänker att elev/ungdom är alkoholphåverkad eller har alkohol i skolans regi:

- Vårdnadshavare kontaktas och ska omedelbart hämta eleven/ungdomen.
- Informeras ansvarig handledare som i sin tur tar upp ärendet med rektor och elevhälsopersonal (om det inte anses obehövt). Vidare åtgärder beslutas i samråd mellan rektor/chef, handledare och elevhälsopersonal.
- Händelsen anmäls enl. 14 kap.1§ Socialtjänstlagen om oro finns och vårdnadshavare informeras om det.
- Verksamhetens uppföljning beslutas i samråd mellan rektor, handledare/personal och elevhälsopersonal.
- Rektor kan göra en polisanmälan om misstanke om brott uppstår.

Sniffning/Boffning/Lustgas

Om personal misstänker att elev/ungdom sniffat/boffat/lustgas:

- Vårdnadshavare kontaktas och ska omedelbart hämta eleven/ungdomen.
- Informeras ansvarig handledare/personal som i sin tur tar upp ärendet med

rektor/chef och elevhälsopersonal.

- Vidare åtgärder beslutas i samråd mellan rektor, handledare/personal och elevhälsopersonal.
- Rektor anmäler ärendet enl. 14 kap.1§ Socialtjänstlagen om oro finns samt polisanmäler händelsen om misstanke om brott finns.
- Verksamhetens uppföljning beslutas i samråd mellan rektor, handledare/personal och elevhälsopersonal.

Narkotika

Om eleven/ungdomen verkar uppenbart påverkad av något ska personalen omedelbart:

- Vårdnadshavare kontaktas och ska omedelbart hämta eleven/ungdomen.
- Informeras ansvarig handledare/personal som i sin tur tar upp ärendet med rektor/chef och elevhälsopersonal.
- Vidare åtgärder beslutas i samråd mellan rektor, handledare/personal och elevhälsopersonal.
- Kontakt tas med rektor/elevhälsopersonal för att ta beslut i situationen.
- Rektor anmäler ärendet enl. 14 kap.1§ Socialtjänstlagen samt polisanmäler händelsen.

Tecken/symtom som kan tyda på missbruk

Det finns tecken som verksamheten ska uppmärksamma som kan tyda på narkotikamissbruk.

Exempelvis om en elev/ungdom får låg närvaro, beteendeförändringar, trötthet, byter kamrater, förändrad ekonomisk status och inte vårdar sin hälsa. Att tidigt upptäcka narkotikamissbruk är svårt. Tecknen är till en början vaga och missbrukaren döljer eller bagatelliserar sitt drogintag.

Det är viktigt att vuxna reagerar och agerar vid oro. En god kontakt med ungdomarnas/elevernas vårdnadshavare kan främja en tidig upptäckt.

Misstanke om narkotikamissbruk kan baseras på att en personal får information av en annan elev/ungdom eller att personal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan det handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev/ungdom men att man inte har konkreta bevis. I detta läge ska kontakt tas med rektor och elevhälsopersonal för samtal. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder.

6. Länktips

ANDTS på schemat (sidan drivs av CAN)

ANDTS på schemat är ett undervisningsmaterial som främst riktar sig till lärare på mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet. Syftet med materialet är att integrera undervisning om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) i olika skolämnen.

www.andtspaschemat.se

A non smoking generation

En ideell organisation som arbetar för att färre unga ska börja använda tobak.

www.nonsmoking.se

CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning)

Ett nationellt kompetenscentrum inom ANDT-området.

www.can.se

Folkhälsomyndigheten

Information om spelproblem samt spel om pengar.

www.spelprevention.se

Junis

Klasskompisar är ett material som kan användas i värdegrundsarbetet för att prata om viktiga frågor. Materialet riktar sig främst till årkurs 4-6.

www.junis.se/klasskompisar

Mini-Maria, Jämtland Härjedalen

En mottagning för ungdomar upp till 21 år som har frågor eller önskar stöd kring alkohol, droger eller spel om pengar. Även du som vårdnadshavare, annan anhörig eller kompis kan kontakta oss om du känner oro för någon.

www.minimariajh.se

Prata om Alkohol

Metodmaterial med fokus på att lära ungdomar säga nej till alkohol och att motstå social press och gruppptryck.

www.prataomalkohol.se

Polismuseet

Föräldraskolan om droger.

www.polismuseet.se/informationmaterial/foraldraskolan-om-droger.se

Skolverket

Tips för arbetet med ANDTS i skolan

[Arbeta med ANDT i skolan - Skolverket](#)

Tonårsparlören

Ger vårdnadshavare tips och råd kring hur man kan prata med sin tonåring om alkohol.

www.iq.se/tonarsparloren

Ungdomsmottagningen

Här kan elever söka information om tobak, alkohol och droger, t.ex. hur det påverkar hälsan.

www.umo.se

Ungdomsmottagningens hemsida, översatt till andra språk än svenska:

www.youmo.se

Verktyglådan, Helsingborg stad

Verktyglådan är för dig som vill förebygga problem med alkohol, narkotika, doping, tobak, spel om pengar (ANDTS) samt sexualitet, samtycke och relationer.

Verktygladanhb.se

